WIKIVORT
הוורטיס שלנו לכולנו

פרשת וישלח

וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב (לב ,ה)

'וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן **לַאדֹנִי** לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר **עַבְדְּךָ** יַעֲקֹב'

במדרש רבה מבואר שיעקב נענש על שהתרפס בפני עשיו וקרא לו אדוני ולעצמו 'עבדך'

"באותה שעה שקרא יעקב לעשו אדוני, אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה השפלת עצמך וקראת לעשו אדוני שמונה פעמים, חייך! אני מעמיד מבניו שמנה מלכים קודם לבניך, שנאמר: (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו וגו' "

מאידך בהמשך יש מדרש שלכאורה הפוך בתכלית:

"ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשו, רבינו אמר לרבי אפס: כתוב חד אגרא מן שמי למרן מלכא אנטונינוס [כתוב אגרת ממני לידידי המלך אנטונינוס] קם וכתב: 'מן יהודה נשיאה למרן מלכא אנטונינוס', נסבה וקרייה וקרעיה, אמר ליה: כתוב 'מן עבדך יהודה למרן מלכא אנטונינוס' אמר ליה: רבי! מפני מה אתה מבזה על כבודך!? אמר ליה: מה אנא טב מן סבי, לא כך אמר 'כה אמר עבדך יעקב'?

ומבואר ממעשהו של רבי יהודה הנשיא שיעקב כן עשה כהוגן ומעשהו ראוי לחיקוי ואם כן על מה ומדוע איפוא נענש יעקב ???

אלא שהתירוץ הוא פשוט:
אכן כאשר אנחנו שרויים בגלות אדום עלינו להרכין ראשבפני המלכות ולומר 'אדוני' ו'עבדך' וכפי שנאמר במדרש תנחומא: "כה תאמרון לאדוני לעשו יעקב, קורא לעשו אדוני, למדה תורה דרך ארץ לחלוק כבוד **למלכות**"

אך כאשר איננו בגלות בין הגויים כמו בזמן מלכי ישראל אסור להתרפס בפני מלכויותהעום גם אם הם חזקות מאיתנו וק"ו כאשר אנו לא במאבק מול המלכות אלא במלחמה מול רשעי ישראל שעלינו להלחם בהם בכל תוקף ! ולא חלילהלכנע להם. ואף לרשע שהשעה משחקת שאמרו חז"ל שאסור להתגרות בו, מכל מקום אין לנו להתרפס בפניו לעולם בכניעה מוחלטת.

לפיכך, כאשר יעקב דיבר עם עשיו עדיין לא נגזרה הגלות ולכן לא היה עליו להתרפס באופן שכזה.

אגב, גם העונש על מעשה זה היה בבחינת 'אשר יגורתי בא לי' כי בעצם ההתרפסות יעקב הביא על עצמו ובניו את הגלות

וכמו שכותב הרמב"ן על התורה וז"ל: "וכבר תפסוהו החכמים על זה, אמרו בבראשית רבה (עה ג) מחזיק באזני כלב וגו' (משלי כו יז) אמר לו הקב"ה, לדרכו היה מהלך והיית משלח אצלו ואומר לו כה אמר עבדך יעקב: ועל דעתי גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו נפילתנו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומיים (ספר החשמונאים א ח) ומהם שבאו ברומה (כך כותב רבינו בויקרא כו טז), והיא היתה סבת נפילתם בידם, וזה מוזכר בדברי רבותינו ומפורסם בספרים (יוסיפון פרק סה):

כלומר, יעקב הכניס את עצמו ואת בניו ללוע הארי והוא שגרם לעצמו כמו מושך באזני כלב שגורם לעצמו

אלא שנשאלת השאלה: וכי יעקב לא ידע זאת ???? האם משום פחדו הוא נהגשלא כשורה ??

אלא הטעם לכך שיעקב בכל זאת התרפס בפניו כיון שיצחק בירך את יעקב ולעשיו הבטיח גם שבתקופה מסויימת בני יעקב יהיו נשלטים תחתיו אבל לא התברר מתייתקיימו שני התקופות. לכן יעקב רצה שהברכות של יצחק לעשיו יתקיימו מיד ולא לעתיד לבוא ואז ממילא ברכותיו ליעקב יתקיימו לעתיד לבוא ולכן התחיל את ההתרפסות והמהלך של הגלות מיוזמתו מיד והשתעבד לעשיו .

מקור: מן המקורות